

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

นครสวรรค์เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีประวัติและวัฒนธรรมในเรื่องของหลายๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจมีวัฒนธรรมเป็นที่รู้จักและโดดเด่นของจังหวัดเช่น งานแห่มังกร ที่ทางจังหวัดได้จัดงานนี้ขึ้นเป็นประจำทุกปี

นอกจากในเรื่องของวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจ ยังมีอีกวัฒนธรรมหนึ่งที่น่าสนใจไม่แพ้กันนั่นก็คือ วัฒนธรรมในเรื่องของอาหารการกินและการทำมาเลียงชีพด้วยการแปรรูปอาหารขายส่งทอดตลาด รวมทั้งผลิตภัณฑ์ในแบบของการถนอมอาหารถือว่าเป็นวัฒนธรรมอันหนึ่งที่อยู่กับประชาชนคนไทยมาหลายชั่วอายุคน

นอกจากนี้ทางจากจังหวัดนครสวรรค์ได้มีการสนับสนุนในด้านของอาชีพเสริมของชาวจังหวัด นครสวรรค์ทั่วทุกอำเภอ โดยจะมีหน่วยงานต่างๆ จัดวิทยากรเข้าไปสาธิตและให้ความรู้และคำแนะนำในเรื่องของอาชีพนั้นๆ ดังเช่นชาวบ้านในอำเภอเมือง ชื้อหมู่บ้านเนินมะขามงาม ที่จะมีอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับหมู่บ้านภายในครอบครัว โดยเริ่มแรก ทางสหกรณ์การเกษตรของจังหวัดนครสวรรค์ได้ส่งวิทยากรซึ่งเป็นอาจารย์ที่ความรู้เกี่ยวกับการคัดแปลง และการแปรรูปอาหารต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชน ให้มาเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ มาให้ความรู้ และวิธีการทำอาชีพเสริมให้กับชาวบ้านเนินมะขามงาม ทางอาจารย์ที่มาก็ให้ความรู้ก็มีการสาธิตและสอนให้ชาวบ้านทดลองทำอาชีพเสริมต่างๆ เช่น การทำพริกแกง การทำมะขามแก้ว การทำกล้วยกวนกะทิสด เป็นต้น เมื่อชาวบ้านได้มีความรู้ในหลายๆ อาชีพ ก็เริ่มจะมีแนวคิดที่จะแปรรูปกล้วยน้ำว้า ซึ่งมีอยู่มากในหมู่บ้าน มาเป็นกล้วยกวนกะทิสด โดยชาวบ้านได้มีความคิดเห็นว่า กล้วยน้ำว้าเป็นผลไม้ที่จะมีอยู่ตลอดฤดูกาล ซึ่งจะเป็นการง่ายที่จะได้แปรรูปผลิตภัณฑ์ได้ตลอดและต่อเนื่อง ชาวบ้านเนินมะขามงามได้มีการรวมกลุ่มกันขึ้นในนามกลุ่มของสตรีแม่บ้านเนินมะขามงาม โดยมีคุณลำจวน ชมชาติ เป็นหัวหน้ากลุ่ม และได้มีการของบประมาณจากทางจังหวัด โดยได้จากสหกรณ์ออมทรัพย์ของทางจังหวัดมาเป็นเงินทุนสนับสนุนในการแปรรูปผลิตภัณฑ์กล้วยกวนกะทิสด

โดยสภาพทางภูมิศาสตร์ทางธรรมชาติของหมู่บ้านเนินมะขามงาม ส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม ทำเลที่ตั้งของหมู่บ้านส่วนใหญ่จะมีการปลูกบ้านเรือนอยู่เป็นกลุ่มๆ โดยจะอาศัยอยู่แบบระบบเครือญาติ และอาชีพหลักของชาวบ้านส่วนใหญ่จะเป็นในด้านของเกษตรกรรม เช่น ทำนา ปลูกถั่ว ปลูกมันสำปะหลัง เป็นต้น โดยมีอาชีพเสริมเข้ามาภายหลังอีกก็คือ การแปรรูปกล้วยกวนกะทิสดในปัจจุบัน และอีกปัจจัยอีกประการหนึ่งที่ทำให้ชาวบ้านต้องหันมาประกอบอาชีพเสริมอีก

ทางก็คือ เนื่องจากสภาพพื้นที่ของหมู่บ้านเนินมะขามงาม เริ่มประสบปัญหาภัยแล้ง จึงทำให้ผลผลิตจากการทำเกษตรกรรมไม่ค่อยจะได้ผลดีนัก ผลผลิตก็น้อยลงราคาขายก็ตกต่ำ

ด้วยเหตุนี้จึงมีสินค้าตัวหนึ่งที่ทำรายได้ให้กับชาวบ้านและขึ้นชื่อให้กับตำบล ก็คือ ก้อยกวน ของแม่ลำจวน จากการสอบถามจากคุณลำจวน ก็ได้ทราบว่าเหตุที่ทำให้สินค้าตัวนี้เพราะกำลังเป็นที่นิยมของตลาด จึงได้ลองทำก้อยกวนขึ้นและทดลองนำไปวางตลาดแล้วได้รับผลตอบรับจากผู้บริโภคมาก ของที่ส่งไปวางตลาดก็ขายหมด แล้วได้มีการสั่งเพิ่มขึ้นอีกเป็นจำนวนมาก จึงทำต่อไปเรื่อย ๆ จากเดิมเคยใช้คนกวนพอถึงการไปได้ก็นำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตสินค้าโดยใช้เครื่องกวนแทนคน เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์ในปริมาณที่สูงขึ้นและรวดเร็วทันต่อความต้องการของตลาดและผู้บริโภค จึงทำให้ผลผลิตนั้นขายดีและเป็นสินค้าที่ขึ้นชื่อ บ้านเนินมะขามงาม ตำบลหนองกระโดน และยังเป็นของฝากจากจังหวัดนครสวรรค์ ดังนั้นกลุ่มผู้วิจัยต้องการศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้า “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” ก้อยกวนกะทิสดของคุณลำจวน บ้านเนินมะขามงาม อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาประวัติความเป็นมา บริบทชุมชน และกระบวนการผลิตก้อยกวนกะทิสด รวมถึงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ บ้านเนินมะขามงาม ต.หนองกระโดน อ.เมือง จ.นครสวรรค์

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบริบทชุมชนและความเป็นมาของการผลิตก้อยกวนกะทิสด บ้านเนินมะขามงาม ต. หนองกระโดน อ. เมือง จ. นครสวรรค์
2. เพื่อศึกษากระบวนการผลิตของก้อยกวนกะทิสด บ้านเนินมะขาม ตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
3. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ของกลุ่มทำก้อยกวนกะทิสด บ้านเนินมะขามงาม ต.หนองกระโดน อ.เมือง จ.นครสวรรค์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงกระบวนการและกรรมวิธีการผลิตก้อยกวนกะทิสด
2. ทำให้เห็นถึงการพัฒนาในเรื่องของกระบวนการผลิตด้านการนำทรัพยากรที่เหลือมาแปรรูป เป็นผลิตภัณฑ์ใหม่

ขอบเขตการศึกษา

1. ขอบเขตประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่อยู่ในพื้นที่กลุ่มกล้วยหวานกะทิสด บ้านเนินมะขามงาม ตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
2. ขอบเขตด้านพื้นที่ กลุ่มกล้วยหวานกะทิสด บ้านเนินมะขามงาม ตำบลหนองกระโดน อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

แนวคิด “กล้วยหวานกะทิสด” เป็นแนวคิดที่ต้องการให้หมู่บ้านมีผลิตภัณฑ์ (หลัก) 1 ประเภท เป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้วัตถุดิบ ทรัพยากรท้องถิ่น

มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) หมายถึง ข้อกำหนดคุณลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่ผลิตโดยชุมชน เป็นข้อกำหนดที่ไม่ยุ่งยาก ซับซ้อน เหมาะกับสภาพการณ์ผลิตของชุมชน

การกวน คือ การถนอมโดยการใช้น้ำตาลเป็นหลัก เพื่อให้อาหารเก็บได้นานขึ้น อาหารมีรสหวานจัด จึงเสียดาย

การพัฒนากล้วยหวานกะทิสด คือ เป็นการทำให้สินค้านั้นมีประสิทธิภาพก่อนที่จะนำออกจำหน่ายแก่ผู้บริโภค และเป็นการยกระดับสินค้า